KAPTÁR

VII. évf. 10-12. (68-70.) szám A Jász-Nagykun-Szolnok megyei könyvtárak híradója 1998.

Minden Olvasónknak

kellemes karácsonyi

ünnepeket

és

boldog új évet

kívánunk!

Szabóné Kovács Rózsa

Egyre bővülő szolgáltatások

A KÖNYVTÁR MINT INFORMÁCIÓS KÖZPONT

A tizenháromezer kötetes közkönyvtár vezetőjének öt éves megbízatása lejárt. Önkormányzatunk meghirdette a pályázatot a könyvtárvezetői feladatok ellátására. *Síposné Nagy Julianna* 1980 óta szolgálja a közművelődést tevékenységével, aki természetesen ismét pályázott, hiszen eddigi munkájával rászolgált a bizalomra, elkötelezetten végezte feladatát.

Néhány gondolat a könyvtárak szerepéről: Az ember eszmélése pillanatától törekszik, hogy megismerje az őt körülvevő világot, keresi léte értelmét és célját. Egy ember élete azonban kevés ahhoz, hogy ezt a bonyolult világot megismerhesse. Szerencsére nem kell mindenkinek mindent elölről kezdeni, rendelkezésre áll az előttünk élt sok-sok nemzedék összegyűjtött tudása, tapasztalata. Ez a tudás elsősorban a KÖNYVEK-ben ölt testet. A könyvek segítenek abban, hogy a világ sokféle jelenségéből megismerhessük a legfontosabbakat. A történelmi idők hajnalától hosszú út vezetett az „információ századáig": a beszédhangok írott jelekké történő rögzítésétől a könyvnyomtatáson át az információs központok kialakulásáig. A társadalmi fejlődés egyre magasabb fokán vált szükségessé a könyvtárak létrehozása, melyeket olvasásra, művelődésre, tudományos kutatásra rendeztek be. A könyvtár rendszerét funkciójuk alapján a nemzeti, az egyetemi, szak-, közművelődési, iskolai könyvtárak alkotják. Szolgáltatásaik: kölcsönzés, könyvtárközi kölcsönzés, olvasótermi helyben olvasás, tájékoztatás, információkeresés, dokumentációs tevékenység, stb... Ezek ismeretében kerestem fel Síposné Nagy Juliannát, a könyvtár vezetőjét, hogy beszéljen a könyvtár eddigi életéről, jelen helyzetéről és a jövő terveiről.

Nagy változások történtek az intézmény eddigi életében és a fejlődés folyamata megállíthatatlan – summázza az eltelt időszakot s a jövő terveket is. A könyvtár 15 éve költözött a jelenlegi épületbe, ahol a település gyermek és felnőtt lakosságának közkönyvtári ellátását szolgálja. Ennek megfelelően alakítja állományát, végzi a beszerzést, állapítja meg a kölcsönzési időt. Az óvodás korúakat mese- és versgyűjtemények várják, az általános iskolásokat szórakozást, kikapcsolódást jelentő művek is segítik, mivel ők a kötelező olvasmányok jelentős részét az is-

kolai könyvtárból szerzik be. A középiskolásoknak a tanulmányaikhoz szükséges irodalom áll rendelkezésükre. A felsőfokú oktatási intézmények hallgatóinak könyvtárközi kölcsönzéssel tud segíteni. A felnőtt lakosság számára szépirodalom és szakirodalmi állomány nyújt segítséget. A könyvállomány mellett egyéb dokumentumok is találhatók, melyeket szintén kölcsönöznek évek óta: ezek időszaki kiadványok, folyóiratok, videokazetta állomány. Az elmúlt évek nehéz gazdasági körülményeit megérezték a könyvtárak is. Egyre kevesebb pénz jutott állománygyarapításra és egyéb kiadásokra. Ezért került sor a Tószegi Könyvtári Védegylet megalapítására három évvel ezelőtt, hogy munkájával segíteni tudjon, főleg az anyagi problémák megoldásában. A szervezet keretén belül több pályázatot nyert Síposné Nagy Julianna – a védegylet titkára, mely jelentős pénzösszegek formájában szolgálta a falusi kultúra ügyét. Így, az itt kapott pénzből került sor számítógép, faxmodem, telefonfővonal, könyvtári nyilvántartó és kölcsönző szoftver vásárlására. A Nemzeti Kulturális Alap által meghirdetett pályázaton 150 ezer Ft-ot nyert, amelyen nyomtatót, szövegszerkesztőt és rendszerkezelő szoftvert vásárolt. A „Soros Alapítvány" pályázatát is siker koronázta és elnyerte az Internet hozzáférési lehetőséget 1997-ben, melyet 1999. június 30-ig meghosszabbítottak. A Művelődési Ház „gyengélkedését" is próbálta pótolni, amikor különböző csoportok részére segítséget nyújtott rendezvényeik szervezéséhez és megtartásához. Síposné nagyon jól tudja: ma már nem elég csupán az alapfeladatokat ellátni. Az olvasókat be kell „csalogatni" az intézménybe, s erre a gyermek lakosság, a leendő könyvbarát a legfogékonyabb. Így 1995 óta rendszeres gyermekfoglalkozásokat is szervez a könyvtárban. 1996-97-ben nyári kézműves táborok várták az általános iskolás korú gyerekeket, mely bizony fehér hollónak számított országos szinten is. A jövőben számos feladat vár még megoldásra. Az egyik legfontosabb a könyvtár dokumentumainak feltárása, ami a munkaidő jelentős részét lefoglalja. A régi, korszerűtlen cédulakatalógus rendszert folyamatosan modern számítógépes rendszer váltja fel. Az állomány alakítása is állandó folyamat, hisz a tartalmilag elavult és technikai selejteket ki kell vonni a forgalomból. A legkiemelkedőbb helyen a TELEHÁZ megvalósítása áll. Mit is jelent ez a fogalom, illetve elnevezés? Napjainkban a hagyományos könyvtárak információs központokká alakulnak át. A változó világ megköveteli, hogy lépést tartson a legkisebb település is a fejlődéssel. A Teleház egy sajátos infrastruktúrának a helyi közösség szolgálatába állítását jelenti. Nevezetesen a modern kommunikáció-, iroda-, számítás- és egyéb technikai berendezések, valamint lehívható információ, szakértelem, tudás mindenkori hozzáférhetőségét. A Teleház kapcsolat a JÖVŐVEL, mely egyre inkább országos hálózatot is jelent. A Vörösmarty: Gondolatok a könyvtárban sorai mára is helytállóak:

„Egy újabb szellem kezd felküzdeni,
Egy új irány tör át a lelkeken:"

[Megjelent a Tószegi Tükör 1998. szeptemberi számában]

Információk a könyvtárosi munkához

Többen érdeklődtek néhány könyvtári viszonyszám iránt. Mivel ezek – talán – másokat is érdekelnek, közreadjuk őket.

Beiratkozott olvasók a lakosság %-ában:

1996

Országos átlag: 13,37%
Megyei átlag: 14,86%

1997

Országos átlag: nincs adat
Megyei átlag: 14,7%

A dokumentum-beszerzésre fordított összeg egy lakosra vetítve:

1997
Országos átlag: 80,- Ft/lakos
- községekben: 61,- Ft/lakos
- városokban: 99,- Ft/lakos

Megyei átlag: 79,- Ft/lakos
- községekben: 47,- Ft/lakos
- városokban: 97,- Ft/lakos

(Közkönyvtári adatok)

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az MTA Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tudományos Testülete, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, a jászberényi Jász Múzeum, a Jász Múzeumért Alapítvány, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Honismereti Egyesület, a Jászkunság című folyóirat és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága meghirdeti az 1998/99. évi

MEGYEI NÉPRAJZI ÉS NYELVJÁRÁSI GYŰJTŐPÁLYÁZATOT

Pályázni lehet néprajzi és nyelvjárási témájú, eredeti helyszíni, vagy levéltári gyűjtést tartalmazó Jász-Nagykun-Szolnok megyei vonatkozású pályamunkával, amely nyomtatásban még nem jelent meg.
A kereszténység 2000., az államalapítás 1000. közelgő évfordulója alkalmából kiemelt témaköröket hirdetünk meg, melyek gyűjtéséhez a szolnoki Damjanich János Múzeum munkatársai kérdőíveket állítottak össze. A kérdőívek a múzeum címén igényelhetők (5001 Szolnok, Pf.: 128.)

1. *Lakóhelyem vallási kisműemlékei* (útmenti szobrok, keresztek, kálváriák, temetői kápolnák és feszületek stb.) *és/vagy vallási társulatai*
2. *A parasztház vallási környezete* (kegytárgyak, szentképek, szentelmények, imakönyvek és helyük, szerepük a ház és a család életében)
3. *Technikai változások a paraszti kultúrában a XX. században* (gazdálkodás, táplálkozás, tartósítás, fűtés, világítás, közlekedés, teherhordás, tisztálkodás, mosás, vasalás stb.)
4. *Református vallási népszokások* (templomi ülésrend, eklézsiakövetés, közös bibliaolvasás és zsoltáréneklés alkalmai, konfirmálás, úrvacsoravétel és a jeles napok vallási szokásai)

Valamennyi pályázónak javasoljuk az *Árpádházi szentekhez, különösen Szent Istvánhoz kapcsolódó helyi hagyományok* (legendák, mondák, énekek) összegyűjtését önállóan vagy kisebb terjedelmű gyűjtés (egyetlen adat is fontos!) esetén a pályázathoz csatoltan megküldeni.

Ajánlott témakörök: földrajzi nevek; személynevek; hagyományos paraszti földművelés és állattartás; népi táplálkozás; kihaló kisiparok; település, építkezés; lakáskultúra, népi bútorok; egy település ünnepi szokásai; néphiedelmek, babonás szokások; népi gyermekjátékok; paraszti önéletrajzok; népművészet továbbélése; néprajzi témájú archív fényképek és családi fotóalbumok gyűjtése.

A megyei pályázat díjai:

Felnőtt egyéni kategória		Szakköri díjak		Ifjúsági kategória	
I. díj	10.000,- Ft	I. díj	10.000,- Ft	I. díj	6.000,- Ft
II. díj	8.000,- Ft	II. díj	8.000,- Ft	II. díj	4.000,- Ft
III. díj	6.000,- Ft	III. díj	6.000,- Ft	III. díj	3.000,- Ft
IV. díj	4.000,- Ft	IV. díj	4.000,- Ft	IV. díj	2.000,- Ft

A pályadíjak a pályázatok színvonalától függően megoszthatók, illetve visszatarthatók. Nem pályázhatnak múzeumban vagy néprajzi intézményben dolgozó szakemberek. A pályázatokat két azonos példányban a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága címére (Szolnok, Pf.: 128, 5001) kérjük beküldeni. Beküldési határidő: 1999. február 1. A pályamunkán fel kell tüntetni a szerző nevét, pontos címét. A határidőn túl beérkező pályamunkák díjazásban nem részesülnek.

Eredményhirdetés: 1999 márciusában

Az MKE Közkönyvtári Egyletének vezetősége

Vezetőség
Elnök: Dr. Bartos Éva
Tagok: Csonka Mária, Horváthné Jakubecz Ilona, Izsák László, Kovács Györgyi, Herczigné Mlakár Erzsébet, Lászlóné Nagy Ilona

Ellenőrző bizottság
Elnök: Móricz Katalin
Tagok: Bali Aranka és Biczó Jánosné

„A JÁSZSÁGÉRT" ALAPÍTVÁNY
1536 Budapest 114. PF. 367.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

„A Jászságért" Alapítvány kuratóriuma pályázatot hirdet, melynek célja a jászok és a Jászság történeti, néprajzi, kulturális, oktatási és közművelődési értékeit gyarapítók támogatása.

Pályázhatnak azok a magánszemélyek és jogi személyek, akik és amelyek a fenti célokat szolgáló törekvéseikhez, kezdeményezéseikhez anyagi támogatást várnak.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- annak a konkrét kezdeményezésnek, célnak, törekvésnek a rövid tartalmi leírását, melyhez a pályázó az anyagi támogatást kéri;
- a fenti cél megvalósításának teljes költségigényét, ideértve a már rendelkezésre álló anyagi fedezetet, továbbá a kért támogatás felhasználásának részletes tervezetét;
- a pályázó pontos nevét, címét, telefonszámát, továbbá azt a bankszámlaszámot (a pénzintézet megnevezésével, a számlatulajdonos nevének feltüntetésével), ahová a megítélt összeget kéri;
- két ajánló véleményét a pályázatról.

A pályázatok benyújtási határideje: 1999. február 28.

♦

Egyidejűleg „A Jászságért" Alapítvány kuratóriuma közzéteszi az általa alapított

„Jászságért" Díj

nyolcadik alkalommal történő kiírását.

E díjat az a személy nyerheti el életműve elismeréseként, aki a Jászság művelődési és oktatási életében kiemelkedő alkotómunkát végzett.
A díj összege: 250.000,- forint

A díjazandó személyére részletes indoklással javaslatot kér és vár a kuratórium magánszemélyektől és jogi személyektől egyaránt.
A javaslatok benyújtásának határideje: 1999. február 28.

A pályázatokat és javaslatokat az alábbi címre kérjük eljuttatni:

„A Jászságért" Alapítvány kuratóriuma
1537 Budapest 114. Pf.: 367.

FELHÍVÁS ELEKTRONIKUS DOKUMENTUMOK GYŰJTÉSÉRE

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár 1999-ben - telematikai lehetőségeit kihasználva – szeretné „megnyitni" a

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Elektronikus Könyvtárat.

Fő célunk, hogy a kiadási, megjelenési nehézségekkel küzdő, de a szépirodalom vagy a megyei tudományosság szempontjából jelentős alkotások számára megjelenést biztosítsunk az Interneten.
Kérünk mindenkit, akinek birtokában számítógéppel készített, a fenti kritériumnak megfelelő dokumentum van a birtokában, juttassa azt el a megyei könyvtárba (5001 Szolnok, Pf.: 139.), hogy közzétételéről gondoskodhassunk.
Kérjük kollégáinkat, hogy e felhívásról, lehetőségről értesítse a környezetében élő érintetteket!

Jogi segédletek

Költségvetési szerv alapítása, megszüntetése
Alapító okirat

- 1992. évi XXXVIII. törvény az államháztartásról
- 156/1995.(XII.26.) Korm. rendelet a költségvetési szervek tervezésének, gazdálkodásának, beszámolásának rendszeréről
- 1996. évi CXL törvény III. rész: a nyilvános könyvtári ellátás

Közös igazgatású intézmények

- 9/1989. (IV.30.) MM r. A művelődési intézmények nevéről, elnevezéséről és névhasználatáról
- 16/1998. (IV.8.) MKM r. a nevelési oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet módosításáról
- 1996. évi CXL. törvény III. rész: a nyilvános könyvtári ellátás

Használati szabályzat

- 1996. évi CXL. törvény
- 1994. LIII. törvény a bírósági végrehajtásról
- 3/1975. (VIII.17.) KM-PM számú együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- 1992. évi LXIII. Adatvédelmi törvény
- 1969. évi III. Szerzői jogi törvény

Hiányzik még a vhr. a könyvtárat használó kedvezményezetti körről és a könyvtárak kiadásainak ellentételezéséről.

- 60/1998. (III.27.) Korm. r. a sajtótermékek kötelespéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 19/1981. (XII.8.) MM rendelet a könyvtárközi kölcsönzésről

Finanszírozás

- aktuális költségvetési törvény
- 15/1998. (III.31.) MKM rendelet a helyi önkormányzatok könyvtári és közművelődési érdekeltségnövelő támogatásáról (benne: új intézmény létesítésének támogatása)

Pályázati lehetőségek (1999-ben)

- Könyvtárpártoló önkormányzat
- Az év könyvtára
- Telematikai fejlesztés

HÍREK

Városi Könyvtár és Információs Központ (Jászberény) hírei

- 1998. novemberétől a Soros Alapítvány támogatásával öt új számítógép működése teszi színvonalasabbá az intézmény munkáját. Ezzel egyidőben az Internet-hozzáférhetőség is megoldódik az olvasók részére.
- 1998. decemberében egy karácsonyi zenés irodalmi műsor kerül megrendezésre.
- Az előző számban tévesen jelent meg az új igazgató neve. Helyesen: Szabó Jánosné.

(A tévedésért elnézést kér: a szerkesztő)

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezetének új vezetősége:

Elnök:
Mondok Ildikó

Elnökségi tagok:

Csáti Péterné
Gubáné Ecsédi Erika
Kovács Zsuzsanna
Takáts Béla

1998. december 10-én ***„Korszerű tájékoztatási eszközök a közkönyvtárakban"*** címmel szakmai tanácskozást rendeztek a Hild Viktor Városi Könyvtárban. A tanácskozásra és a martfűi szakmai rendezvényre a következő számunkban visszatérünk.

A HUNGARIKA NÉVKATASZTERBEN SZEREPLŐ JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI SZEMÉLYISÉGEK (3. rész)*

Kertész Mihály Miksa
Szolnok 1888.02.04 - Budapest 1945.03.18.
Külföldön: Rom. 1927- 1927- , Magyarország
ügyvéd, ifjúsági író, kabaréíró
RMIL 1987(A-) F

Kövesdy László
Jászladány 1930.05.04 -
Tanulmányok: F.
Külföldön: 1956- NSZK
orvos
Dissz. F

Bíró Zoltán
Szolnok 1898 -
Tanulmányok: T. Mo., Au.
Külföldön: AT
grafikusművész
Gy-K 1977(A) F

Berkovits Zoltán
Kunhegyes 1909.05.20 -
Külföldön: CH
kántor, újságíró
Gyo F

Bertalan Albert
Jászberény 1899.09.21 -
Tanulmányok: F. Mo.
Külföldön: 1935- Fr.
festőművész
Gy-K 1977(A) F - BJ 1981- (A) F - PH/1 19661966 F

Kovács L. Klára
Előző neve: Lutsky Klára
Fegyvernek 1952.01.14 -
Tanulmányok: K. F. Cs.(Szl.)
Külföldön: Cs. 1978- US
magyar költő, tanulmányíró
Gyo F - PIM 1992 F

Balla Lajos
Törökszentmiklós -
Tanulmányok: K. F. Belg. (D. 1953)
Külföldön: BE
orvos, sebész (fül, orr, torok, fej, arc plasztika)
HIA 1966(A) +

Balogh Lajos
Idegennyelvű neve: Balogh, Louis L.
Újszász 1898.02.09 -
Külföldön: US
zenetörténész, főiskolai tanár, karnagy
Gyo + - Vgy +

Beöthy István
Idegennyelvű neve: Beöthy, Étienne
Jászapáti 1897.09.02 - Montrouge 1962.02.06.
Tanulmányok: F. Mo.
Külföldön: 1919?- külföldön 1925- FR
szobrászművész, konstruktőr, az École des Beaux Arts tanára
Gy-K 1977(A) F - BJ 1981- (A)

Baunok Imre
Szolnok 1938.06.12 -
Tanulmányok: K. Mo. F. Sv.
Külföldön: 1956- Sv.
kémia-fizika szakot végzett
Dissz. +

Szeberényi György
Cibakháza 1921.04.24 -
Tanulmányok: F. Mo.
Külföldön: 1956?- USA
grafikusművész, fotóművész
HIA 1966(A) F

Szegedi László
Abony 1923 -
Tanulmányok: F. Mo. (D. 1948), Kan. (D. 1961)
Külföldön: CA;US
könyvtáros
HIA 1966 (A) F - BD: HIA 1971(A)

Szakáll Sándor
Jászberény 1901.10.28 -
Külföldön: 1949- NSZK
orvos, kertész főiskolai tanár
PH/3 1979(A) F

Szalay Csaba (almási de)
Szolnok 1929.03.04 -
Tanulmányok: K. Mo
Külföldön: US
kutató; asszisztens
HIA 1966(A) F

Csenz Kálmán Sándor Gyula
Idegennyelvű neve: Csenz, Kalman Alexander Julius
Kunszentmárton 1933.12.04 -
Tanulmányok: K. F. USA (D. 1960)
Külföldön: US
orvos, idegsebész
BJ 1981- (A) F

Finta Gergely
Álneve:Zádori Oszkár
Túrkeve - Budapest 1947
Külföldön: FR
szobrászművész
BJ 1981- (A) + - MH 1981. 17-18(A-) + - Új T. 1981. 32..26.(A-) +

Gombos György
Szolnok 1920 -
Tanulmányok: K. Mo. F. Izr.
Külföldön: 1949- Ir. 1962- LR; 1962- SE
orvos, szemész, klinikaigazgató, egyetemi tanár
PH/3 1979(A) F - BJ 1981- (A) F

Ferenczy Sándor G. Alex
Szolnok 1925.09.18 -
Tanulmányok: F. Mo.
Külföldön:
műszaki rajzoló, atlétikai edző
HIA 1966(A) F - BJ 1981- (A) F

Finta Sándor
Idegennyelvű neve: Finta, Alexander
Túrkeve 1881.06.12 - Los Angeles 1958.08.03.
Tanulmányok: F. Mo. Ol. Fr.
Külföldön: 1919 után- Braz.US
szobrászművész, éremművész, magyar író
Vgy F É+T AK - MH 1989.5.5(A) +e (T)(l. Szécskay György) - Gy-K 1977(A) F - BJ 1981- (A) F - Gyo F - Vgy F É AK

Kaptár
Jász-Nagykun-Szolnok megye könyvtárainak híradója
Szerkesztő: Takáts Béla (takats@mail.vfmk.hu); Felelős kiadó: Bertalanné Kovács Piroska
Kiadja a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Verseghy Ferenc Könyvtár ⇒ 5000 Szolnok, Kossuth tér 2., Postafiók 139.

* *A nevek kigyűjtését a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Helyismereti Szekciójának megbízásából* ***Komlósi József*** *(Székesfehérvár, Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár) végezte.*